

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp : Consultatie wijziging Participatiewet
Datum : 12-4-2022
Inlichtingen bij : Anneke van der Vlist, a.vandervlist@iederin.nl
Referentie : 22-788

Geachte heer/mevrouw,

Ieder(in), het Netwerk voor mensen met een beperking of chronische aandoening, wil graag reageren op het wetsvoorstel voor de verhoging van de leeftijd, waarop de kostendelersnorm van toepassing is. U ontvangt hierbij onze reactie op de wijziging van de Participatiewet en enkele andere wetten in verband met deze aanpassing van de kostendelersnorm.

Verhoging van de leeftijdsgrens is positief, maar niet voldoende

Ieder(in) is blij dat de kostendelersnorm voor jongeren nu wordt afgeschaft, maar deze wetswijziging is voor mensen met een beperking niet voldoende. Onder mensen met een beperking zijn namelijk ook 27-plussers die veel last hebben van de kostendelersnorm. En er zijn jongeren en volwassenen met een beperking die hun relaties niet kunnen opbouwen, omdat zij bij samenwonen te maken krijgen met de regels voor een 'gezamenlijke huishouding'.

Beperkingen kennen geen leeftijdsgrens, maar zijn vaak levenslang

De regels voor uitkeringen en eigen bijdragen zijn vaak bedacht vanuit het idee dat het om tijdelijke situaties gaat, waarin mensen geen betaald werk verrichten. Het is dan minder erg als je geen uitkering krijgt als je samenwoont of als je een tijd voor een zieke naaste moet zorgen. Maar voor mensen met een levenslange beperking ligt dat anders. Zij zijn vaak langdurig of blijvend op een uitkering aangewezen, omdat een betaalde baan vanwege hun aandoening niet haalbaar is of omdat zij maar een beperkt aantal uren kunnen werken. Mensen met een beperking of chronische ziekte komen door de hoge toegangsdrempels voor de Wajong en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen steeds vaker in de Participatiewet en krijgen daar te maken met de kostendelersnorm en regels voor een gezamenlijke huishouding. Ze verliezen daarmee hun financiële zelfstandigheid.

Regelgeving ontmoedigt samenwonen en mantelzorg

De regelgeving over 'een gezamenlijke huishouding' belemmert mensen met een beperking om te trouwen of te gaan samenwonen met hun partner. Gaan samenwonen met een partner, betekent dat de uitkering vanuit de Participatiewet verlaagd wordt of zelfs helemaal stopt. De persoon met een uitkering verliest daarmee zijn of haar financiële zelfstandigheid en wordt financieel afhankelijk van de partner. Dit komt bovenop andere vormen van afhankelijkheid, zoals een vermindering van zorg/ondersteuning, omdat de gezonde partner geacht wordt bepaalde taken als 'gebruikelijke zorg' over te nemen.

Ook het verlenen of ontvangen van mantelzorg houdt zich niet aan leeftijdsgrenzen. De aanpassing richt zich op jongeren, die nog in het ouderlijk huis wonen. Het biedt geen perspectief voor de mantelzorgers die juist bij iemand (ouder dan 27 jaar) willen gaan inwonen om meer of beter mantelzorg te kunnen verlenen. In die situaties blijft de kostendelersnorm gelden.

Kostendelersnorm en regels gezamenlijke huishouding zijn strijdig met het VN verdrag Handicap

De kostendelersnorm en de regelgeving over een gezamenlijke huishouding belemmeren mensen met een beperking om zelfstandig te wonen in de samenleving en zelf te beslissen met wie zij wonen (artikel 19 VN-verdrag). En het belemmert hen om een gezinsleven te leiden (artikel 23 VN-verdrag). Het toepassen van de kostendelersnorm voor mensen met een beperking en de regelgeving rond een gezamenlijke huishouding beschouwt Ieder(in) daarom als strijdig met het VN-verdrag Handicap.

Bied mensen met een beperking en chronische ziekte de mogelijkheid voor financiële zelfstandigheid

Ieder(in) bepleit dat mensen met een levenslange beperking financieel zelfstandig kunnen zijn en een relatie kunnen opbouwen als zij dat willen. Daarvoor is er maar één mogelijkheid: Schaf de kostendelersnorm af voor alle mensen met een beperking ongeacht hun leeftijd. En zorg dat de regelgeving voor het voeren van 'een gezamenlijke huishouding' niet van toepassing is voor alle mensen met een beperking. Op deze wijze worden zij vrijgesteld van de partner- of inkomensstoets.

Met vriendelijke groet,



Illya Soffer
Directeur Ieder(in)